ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 44.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, *8-го Іюня* — **1845** — *Wilno* PIĄTEK, *8-go Czerwca.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 30 Мая.

16-го Мая, въ 6 часовъ по полудни, Государь Императоръ изволилъ посѣтить Александровскій Брестскій Кадетскій Корпусъ.

17-го числа, въ 9 часовъ утра, Его Величество изволилъ произвести, между Кобринскимъ Форштадтомъ и рѣкою Бугомъ, смотръ и ученье 3-й Легкой Кавалерійской Дивизіи, съ ея артиллеріею, 1-му и 2-му Баталіонамъ Сѣвскаго Пѣхотнаго Полка, и нашелъ войска сіи въ отличномъ порядкѣ и устройствѣ.

Въ часъ по полудни, Государь Императоръ вновь посѣтилъ Кадетскій Корпусъ; а въ 4½ часа, Его Величество изволилъ произвести, на парадномъ мѣстѣ, ученье воспитанникамъ сего Корпуса, коими остался весьма доволенъ.

Послѣ сего, Его Величество осматривалъ крѣпостныя работы, и изволилъ остаться отлично доволенъ превосходнымъ во всѣхъ отношеніяхъ производствомъ оныхъ.

Того же числа, въ 6 часовъ пополудни, Его Императорское Величество изволилъ произвести смотръ и ученье юнкерамъ полковъ 3-й Легкой Кавалерійской Дивизіи, коихъ удостоилъ произвести въ офицеры.

18-го Мая, въ 12 часовъ утра, Государь Императоръ изволилъ выѣхать по Житомірскому тракту, и 19-го, Его Величество прибылъ въ городъ Новградъ-Волынскъ, гдѣ, 20-го числа, поутру въ 10 часовъ, изволилъ произвести смотръ и ученье 2-й Артиллерійской Бригадѣ, которою остался отлично доволенъ; а 21-го Мая, въ 9 часовъ утра, Его Величество отправился въ Кіевъ, куда и прибылъ на другой день, въ 4½ часа утра, въ вожделѣнномъ здравіи.

22-го Мая, въ 10½ часовъ утра, Его Императорское Величество, въ Кіево-Печерской Лаврѣ, изволилъ прикладываться къ Святымъ мощамъ и чудотворной иконѣ. По выходѣ изъ церкви, Его Величество посѣтилъ Арсеналъ, который изволилъ найти въ отличномъ состояніи. Въ часъ по полудни, Государь Императоръ, въ лагерѣ, изволилъ смотрѣть войска 4-го Пѣхотнаго Корпуса, три баталіона 2-й Саперной Бригады и дивизіонъ Жандармскаго Полка, и нашелъ оные въ примѣрномъ порядкѣ и отличномъ состояніи; потомъ посѣтилъ Софійскій Соборъ, затѣмъ Его Величество въ Михайловскомъ Монастырѣ прикладывался къ Святымъ мощамъ.

Въ 7 часовъ вечера, Государь Императоръ изволилъ осмотрѣть производимыя работы Кіевской Крѣпости, коими остался отлично доволенъ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 30-go Maja.

Dnia 16 Maja, o godzinie 6-éj po południu, Cesarz Jego Mość raczył odwiedzić Alexandrowski Brzeski Korpus Kadetów.

17-go Maja, o godzinie 9-éj z rana, Jego Cesarska Mość raczył odbyć, między Kobryńskiem Przedmieściem a rzeką Bugiem, przegląd i musztrę 3-éj Lekkiéj Dywizyi Jazdy, z jéj artylleryą, tudzież 1-go i 2-go Batalionów Siewskiego Półku Piechoty, i znalazł te wojska w wybornym stanie i porządku.

O godzinie pierwszéj z południa, Cesarz Jego Mość znowu odwiedził Korpus Kadetów, a o wpół do piątéj Jego Cesarska Mość raczył odbyć, na miejscu parady, musztrę wychowańców tego Korpusu, z których był bardzo zadowolony.

Poczém, Jego Cesarska Mość oglądał roboty twierdzy, i raczył być nader zadowolonym z ich doskonałego pod każdym względem wykonania.

Tegoż dnia, o godzinie 6-éj z południa, Jego Cesarska Mość raczył odbyć przegląd i musztrę Junkrów Półków 3-ciéj Lekkiéj Dywizyi Jazdy, których raczył podnieść do stopnia Oficerów.

18-go Maja, o południu, Cesarz Jego Mość raczył wyjechać traktem Żytomirskim, i 19-go przybył do miasta Nowgrad-Wołyńsk, gdzie 20-go Maja z rana, o godzinie 10-éj, raczył odbyć przegląd i musztrę 2-giéj Artylleryjskiéj Brygady, z któréj był nader zadowolony; a 21-go Maja, o godzinie 9-éj z rana, Jego Cesarska Mość udał się do Kijowa, dokąd przybył nazajutrz, o wpół do piątéj z rana, w pożądaném zdrowiu.

Dnia 22 Maja, o godzinie wpół do 10-éj z rana, Jego Cesarska Mość, w Kijowsko-Pieczarskiéj Ławrze raczył ucałować Relikwie ŚŚ. i obraz cudotworny. Po wyjściu z kościoła, Jego Cesarska Mość zwiedził Arsenał i znalazł go w wybornym stanie.— O godzinie 1-éj z południa, Cesarz Jego Mość, w obozie, raczył obejrzeć wojska 4-go Korpusu Piechoty, trzy Bataliony 2-éj Brygady Saperów i dywizyon Półku Żandarmów, i znalazł je we wzorowym porządku i doskonałym stanie; potém zwiedził Sobor Św. Zofii; następnie Jego Cesarska Mość w Monasterze Św. Michała ucałował Relikwie ŚŚ.

O godzinie 7-éj wieczorem, Cesarz Jego Mość raczył obejrzeć roboty w twierdzy Kijowskiéj, z których był bardzo zadowolony.

23-го Мая, Государь Императоръ, въ 10 часовъ утра, изволилъ производить линѣйное ученье войскамъ 4-го Пѣхотнаго Корпуса, двумъ баталіонамъ 2-й Саперной Бригады, и нашелъ, что всѣ движенія произведены съ быстротою и въ отличномъ порядкѣ. Потомъ изволилъ осматривать рекрутовъ, поступившихъ на укомплектованіе войскъ 4-го Пѣхотнаго Корпуса и 2-й Саперной Бригады.

Въ 5 часовъ, Его Императорское Величество изволилъ осматривать городъ, посѣтилъ Университетъ Св. Владиміра, Институтъ Благородныхъ Дѣвицъ, Военный Госпиталь и Баталіонъ Военныхъ Кантонистовъ.

—

Его Величество Государь Императоръ, во Вторникъ, 29-го числа сего Мая, въ 6-ть часовъ утра, изволилъ возвратиться въ С. Петербургъ, въ вожделѣнномъ здравіи.

—

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Генерала отъ Кавалеріи Графа Крейца.

Графъ Кипріянъ Антоновичъ! Главнокомандующій Дѣйствующею Арміею представилъ Мнѣ всеподданнѣйшее прошеніе ваше объ увольненіи васъ, по разстроенному здоровью, отъ командованія ввѣреннымъ вамъ 2-мъ Пѣхотнымъ Корпусомъ. Съ душевнымъ сожалѣніемъ соглашаясь на эту просьбу, Я не могу не обратить вниманія на доблестныя ваши раны, свидѣтельствующія о подвигахъ примѣрнаго мужества на полѣ битвъ, и на сорокашестилѣтнюю вашу службу, всегда отличавшуюся дѣятельными и полезными трудами. Мнѣ въ особенности пріятно, что и при теперешнемъ Моемъ осмотрѣ, Я удостовѣрился, что вашею заботливостію и попеченіемъ войска ввѣреннаго вамъ Корпуса доведены до отличнѣйшаго во всѣхъ отношеніяхъ порядка и устройства.—Въ ознаменованіе искренней Моей признательности къ достохвальному и долговременному служенію вашему, Я повелѣлъ сохранить вамъ все содержаніе, которое вы получали, и изъявляя вамъ вновь постоянное и особенное мое благоволеніе, пребываю къ вамъ навсегда благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ кр. Брестъ-Литовскѣ,
17-го Мая 1845 года.

—

Высочайшими Грамотами, 15-го и 20-го Апрѣля, Всемилостивѣйше пожалованы алмазными знаками ордена Св. Апостола Андрея Первозваннаго, Генералъ отъ Кавалеріи Генералъ-Адъютантъ, Предсѣдатель Хозяйственнаго Департамента Государственнаго Совѣта Графъ *Левашевъ* и Графъ *Паленъ*.

— Высочайшею Грамотою, 15-го Апрѣля, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ, Предсѣдатель Департамента Законовъ Государственнаго Совѣта, Графъ *Блудовъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ кавалеромъ ордена Св. Андрея Первозваннаго.

— Высочайшими Грамотами, 13-го, 14-го и 15-го Апрѣля, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Владиміра 1-й степени: Членъ Государственнаго Совѣта и Предсѣдатель Коммиссіи Прошеній, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ *Тучковъ*, и Президентъ Московской Дворцовой Конторы, Двора Его Императорскаго Величества Оберъ-Гофмейстеръ Князь *Урусовъ*, и того же ордена 2-й степени: Завѣдывающій Московскимъ Конюшеннымъ Отдѣленіемъ, Двора Его Императорскаго Величества Шталмейстеръ, Князь *Четвертинскій*; Вице-Президентъ Московской Дворцовой Конторы, Двора Его Императорскаго Величества Гофмаршалъ, Баронъ *Боде*, и Членъ Общаго Присутствія Инженернаго Департамента Военнаго Министерства, Генералъ-Лейтенантъ *Вансовичъ*.

—

Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, данномъ Кабинету Его Императорскаго Величества, 3-го Мая, изображено: „На время отсутствія Министра Императорскаго Двора за границу, повелѣваемъ Кабинетомъ управлять Министру Внутреннихъ Дѣлъ, Дѣйствительному Тайному Совѣтнику *Перовскому*."

23-go Maja, Cesarz Jego Mość, o godzinie 10-éj z rana, raczył odbyć musztrę liniowych wojsk 4-go Korpusu Piechoty, dwóch Batalionów 2-éj Brygady Saperów i znalazł, że wszystkie manewra były wykonane z szybkością i w odznaczającym się porządku. Potém raczył oglądać rekrutów, przeznaczonych na dokompletowanie wojsk 4-go Korpusu Piechoty i 2-éj Brygady Saperów.

O godzinie 5-éj, Jego Cesarska Mość raczył obejrzeć miasto, zwiedził Uniwersytet Św. Włodzimierza, Instytut Szlacheckich Panien, Szpital Wojenny i Batalion Wojennych Kantonistów.

—

Dnia 29-go Maja, we Wtorek, o godzinie 6-éj z rana, Cesarz Jego Mość raczył wrócić do St. Petersburga, w pożądaném zdrowiu.

—

Najwyższy Reskrypt,

do Jenerała Jazdy Hrabiego Kreutza.

Hrabio Cypryanie Antonowiczu! Głównodowodzący Czynną Armią przedstawił Mnie najpoddanniejszą prośbę waszę o uwolnienie was, z powodu zwątlonego zdrowia, od dowództwa powierzonego wam drugiego Korpusu Piechoty. Z serdeczném ubolewaniem przychylając się do téj prośby, nie mogę nie zwrócić uwagi na chwalebne wasze rany, świadczące o czynach wzorowego męztwa na polu bitwy, tudzież na cztérdziestosześcio-letnią służbę waszą, odznaczającą się zawsze niezmordowanemi i pożytecznemi pracami. Nadewszystko przyjemnie Mi jest, że i przy teraźniejszym Moim przeglądzie, przekonałem się, że przez waszą troskliwość i pieczołowitość wojska powierzonego wam Korpusu doprowadzone są do lepszego pod każdym względem stanu i porządku.— W dowód szczeréj Mojej wdzięczności za waszą chwalebną i długoletnią służbę, Rozkazujemy zostawić wam wszystkie pensye, któreście pobierali, i oświadczając wam powtórnie Moję stałą i szczególną łaskę, zostaję ku wam na zawsze przychylny.

Na oryginale własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

NIKOŁAJ.

W twierdzy Brześć Litewski,
17-go Maja, 1845 roku.

—

Przez Najwyższe Dyplomata, z dnia 15 i 20 Kwietnia, udarowani zostali brylantowemi znakami Orderu Św. Andrzeja Apostoła, Jenerałowie Jazdy: Jenerał-Adjutant, Prezydent Departamentu Ekonomii w Radzie Państwa Hrabia *Lewaszew* i Hrabia *Pahlen*.

— Przez Najwyższy Dyplomat, z d. 15 Kwietnia, Rzeczywisty Radzca Tajny, Prezes Departamentu Prawodawczego Rady Państwa, Hrabia *Bludow*, został mianowany Kawalerem Orderu Św. Andrzeja Apostoła.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 13, 14 i 15-go Kwietnia, Najłaskawiéj mianowani Kawalerami Orderu Św. Włodzimierza 1-éj klassy: Członek Rady Państwa i Prezydent Komissyi Próśb, Rzeczywisty Radzca Tajny *Tuczkow*, i Prezydent Moskiewskiego Pałacowego Bióra, Wielki Mistrz Dworu Jego Cesarskiej Mości, Xiąże *Urusow*,— i tegoż Orderu 2-éj klassy: Zawiadujący Moskiewskim Oddziałem Stajen, Koniuszy Dworu Jego Cesarskiej Mości, Xiąże *Czetwertyński*; Wice Prezydent Moskiewskiego Bióra Pałacowego, Marszałek Dworu Jego Cesarskiej Mości, Baron *Bode*, i Członek Ogólnego Urzędu Departamentu Inżenierów Ministerstwa Wojny, Jenerał-Porucznik *Wansowicz*.

—

W Najwyższym Ukazie, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, danym Gabinetowi Jego Cesarskiej Mości, 3-go Maja, wyrażono: Podczas wyjazdu Ministra Cesarskiego Dworu za granice, Rozkazujemy zarządzać Gabinetem Ministrowi Spraw Wewnętrznych, Rzeczywistemu Radzcy Tajnemu, *Perowskiemu*.

— Въ Высочайшемъ Указѣ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, даннымъ Правительствующему Сенату, 25-го Апрѣля, изображено: „Дозволивъ Министру Государственныхъ Имуществъ сдѣлать на нѣкоторое время поѣздку за границу, мы возложили на него, не прерывая во время проѣзда до границы и обратно занятій своихъ, обозрѣть на пути всѣ подвѣдомственныя Министерству Государственныхъ Имуществъ части; на время же отсутствія его повелѣваемъ вступить въ управленіе Министерствомъ, на основаніи Св. Зак. (издан. 1842 г.) т. I, учрежд Минист. ст. 2 и 269 Товарищу Министра, Тайному Совѣтнику *Гамалею*."

Вильна.

Высокопреосвященнѣйшій *Іосифъ* Архіепископъ Литовскій и Виленскій, сверхъ назначенныхъ 9-го минувшаго Мая мѣсяца трехъ сотъ рублей серебромъ, въ пользу нуждающихся въ пособіи Виленскихъ Гражданъ, нынѣ, въ ознаменованіе торжественнаго освященія Церкви Св. Духова Монастыря, происходившаго 4-го числа сего мѣсяца, пожертвовалъ еще триста рублей серебромъ, для раздачи бѣднымъ жителямъ города Вильны, нуждающимся въ пособіи.

Одесса, 8 *Мая*.

Изъ всѣхъ прибрежныхъ городовъ и селеній находящихся на Днѣпрѣ получаются прискорбныя извѣстія о чрезвычайно сильномъ разлитіи этой рѣки въ нынѣшнемъ году. Кременчугъ, Уѣздный городъ Полтавской губерніи, процвѣтающій одушевленною торговлею и заключающій 18,000 жителей почти совершенно опустѣлъ и на половину разрушенъ, вслѣдствіе необыкновеннаго наводненія, которое 20-го Апрѣля залило весь городъ и продолжалось болѣе недѣли. Вода была выше обыкновеннаго уровня на 9 аршинъ и 6 вершковъ. Жители едва спасли жизнь свою, и расположились на песчаныхъ возвышенностяхъ за Днѣпромъ, гдѣ живутъ подъ открытымъ небомъ. Въ Херхонѣ, Днѣпръ поднялся чрезвычайно высоко, и затопилъ тамошнюю набережную. Изъ Екатеринославской губерніи пишутъ отъ 3-го Мая: „Днѣпръ поднялся здѣсь выше лѣтняго уровня на 2½ сажени; всѣ города и селенія, находящіеся на обоихъ берегахъ Днѣпра, болѣе или менѣе затоплены. Во многихъ мѣстахъ разливъ воды простирается до пятнадцати верстъ; вода залила многія равнины и затопила селенія, отстоящія отъ Днѣпра на двадцать и на тридцать верстъ. Старожилы говорятъ, что нынѣшнее наводненіе значительнѣе всѣхъ предшествовавшихъ, не исключая и двухъ считавшихся доселѣ самыми большими, именно, такъ называемаго Очаковскаго (1788 года) и наводненія 1822 года. Въ Екатеринославлѣ, по 28-е Апрѣля, вода возвышалась по шести и болѣе вершковъ въ сутки, затопила болѣе 250 жилыхъ домовъ, и подошла къ оградѣ стараго Собора, стоящаго на высокомъ мѣстѣ. По извѣстіямъ изъ Кіева, низменная часть этого города, Подолъ, также была покрыта водою.

Варшава.

Государь Императоръ, имѣя въ виду доставить большее удобство въ хозяйственномъ управленіи пожалованнымъ Его Свѣтлости Намѣстнику Царства, Князю Варшавскому Графу Паскевичу Эриванскому, Указомъ 20 Іюня (2 Іюля) 1840 года, селомъ Ивановскимъ, и для округленія этого имѣнія, Всемилостивѣйше пожаловать соизволилъ, Указомъ 27 Апрѣля (9 Мая) с. г., Его Свѣтлости, во всегдашнее вотчинное и потомственное владѣніе его, состоящее въ Люблинской губерніи имѣніе Голомбь, съ принадлежностями.

— Государь Императоръ, Высочайшими Указами, данными въ Варшавѣ 14 (26) Мая, по всеподданнѣйшему представленію Его Свѣтлости Намѣстника Царства Польскаго, Всемилостивѣйше соизволилъ назначить Оберъ-Гофмейстера Двора Его Императорскаго Величества, Князя *Яблоновскаго*, Предсѣдателемъ Герольдіи Царства и Присутствующимъ въ Совѣтѣ Управленія Царства Польскаго.

— Государь Императоръ Высочайше повелѣть изволилъ, Генералу отъ Кавалеріи, Генералъ-Адъютан-

— W Najwyższym Ukazie, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, danym Rządzącemu Senatowi, 25-go Kwietnia, wyrażono: Pozwoliwszy Ministrowi Dóbr Państwa wyjechać na pewny czas za granicę, włożyliśmy na niego obowiązek, aby nie przerywając podczas przejazdu do granicy i na powrót swoich zatrudnień, obejrzał po drodze wszystkie do Ministerstwa Dóbr Państwa należące wydziały; podczas zaś jego niebytności, Rozkazujemy objąć zarząd Ministerstwa, na zasadzie Zbioru Praw (wyd. 1842 r.) T. I. Urządz. Minist. art 2 i 269, Towarzyszowi Ministra, Radzcy Tajnemu *Hamalejowi*.

Wilno.

Najprzewielebniejszy *Józef* Arcybiskup Litewski i Wileński, prócz przeznaczonych już dnia 9-go zeszłego Maja trzech set rubli srébrem, dla potrzebujących wsparcia Wileńskich mieszkańców; teraz, na pamiątkę uroczystego poświęcenia Kościoła Św. Ducha, które się odbyło tu dnia 4-go ter. miesiąca, ofiarował drugie trzysta rubli srébrem, dla rozdania najbardziéj potrzebującym wsparcia ubogim mieszkańcom miasta Wilna.

Odessa, 8 *maja*.

Ze wszystkich miejsc nadbrzeżnych Dniepru dochodzą smutne wiadomości o nadzwyczaj wielkiém rozlaniu téj rzeki w roku bieżącym. Powiatowe miasto gubernii Połtawskiéj Kremenczug, kwitnące ożywionym handlem i liczące 18,000 mieszkańców, zostało prawie puste i przez połowę zniszczone, w skutek niesłychanéj powodzi, która d. 20 Kwietnia całe miasto zalała i trwała przeszło przez tydzień. Wysokość wody dochodziła 9 arszynów i 6 cali nad zwykły poziom. Mieszkańcy uszli zaledwo z życiem i schronili się na piaszczyste wzgórza za Dnieprem, gdzie pod gołém niebem koczują. W Chersonie, Dniepr podniósł się także nadzwyczaj wysoko, i zalał tameczne nadbrzeże. Z gubernii Jekaterynosławskiéj, donoszą pod d. 3 Maja: „Dniepr podniósł się nad zwykły swój poziom letni na 2½ sążnie; wszystkie miasta i wsie, z obu stron téj rzeki leżące, mniéj więcéj są zalane. W wielu miejscach rozlew wody sięga na wiorst 15. Woda wdarła się w wiele dolin i zatopiła wioski, na 20 i 30 wiorst od Dniepru oddalone. Starzy mieszkańcy powiadają, że teraźniejszy wylew przewyższa wszystkie poprzednie, nie wyłączając z dwóch, które uważano dotąd za największe: tak zwany *Oczakowski* (1788 roku) i wylew w r. 1822." W Jekaterynosławiu, do dnia 28 Kwietnia, woda podnosiła się po sześć i więcéj cali przez dobę; zalała przeszło 250 domów i podeszła pod opasanie starego Soboru, na wysokiém stojącego miejscu.— Podług doniesień z Kijowa, część dolna miasta, zwana *Padol*, także była zalana i wielce uszkodzona wezbraniem Dniepru.

Warszawa.

Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość, pragnąc JO Xięciu Warszawskiemu Hrabi *Paskiewiczowi Erywańskiemu*, Namiestnikowi Królestwa, w nadanych Mu, Ukazem z d. 20 Czerwca (2 Lipca) 1840 roku, dobrach Sieło Iwanowskie, ułatwić prowadzenie gospodarstwa i ulepszyć zaokrąglenie tychże dóbr, raczył Najmiłościwiéj, przez Ukaz z dnia 27 Kwietnia (9 Maja) r. b., nadać Mu i Jego potomkom, na prywatną własność, dobra Gołąb, w gubernii Lubelskiéj położone, z przyległościami, w tymże Ukazie wyszczególnionemi.

— Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość, Najwyższemi Ukazami, datowanemi w Warszawie 14 (26) Maja, na przedstawienie JOX. Namiestnika Królestwa Polskiego, Najłaskawiéj mianować raczył Wielkiego Mistrza Cesarskiego Dworu, Xięcia *Jabłonowskiego*, Prezesem Heroldyi Królestwa, i wezwać go do stałego zasiadania w Radzie Administracyjnéj Królestwa.

— Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość raczył Najmiłościwiéj powołać Jenerała Jazdy, Jenerała-Adjutanta Hr.

ту Графу Викентію *Красинскому*, прусутствовать въ засѣданіяхъ Совѣта Управленія Царства Польскаго.

— Государь Императоръ, 15 (27) Мая, послѣ посѣщенія Александринскаго Института воспитанія дѣвицъ въ Пулавахъ, Высочайше пожаловать соизволилъ Начальницѣ онаго, Зенеидѣ Ѳедоровнѣ *Гротенъ*, чрезъ посредство Его Свѣтлости Князя Намѣстника Царства, брилліантовый фермуаръ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 27 *Мая*.

Палата депутатовъ, утвердивъ сегодня проекты на постройку зданій для министерства иностранныхъ дѣлъ, для экспедиціи гербовыхъ сборовъ и для архива счетной палаты, разсмотрѣла исправленный въ палатѣ перовъ проектъ о полиціи желѣзныхъ дорогъ. А передъ этимъ еще прочитанъ былъ г-мъ Госсонвилемъ докладъ коммиссіи касательно введенія во французскихъ колоніяхъ вольнорабочихъ.

— Отчетъ о чрезвычайныхъ расходахъ, 14½ милл. фр., на содержаніе африканской арміи, уже представленъ въ палату. Коммиссія, разсмотрѣвъ нынѣшнее состояніе Альжиріи во всѣхъ отношеніяхъ, нашла предположенную противъ Кабиловъ экспедицію не нужною; но по полученіи въ продолженіи преній извѣстія о появленіи Абд эль-Кадера, согласилась на содержаніе въ 1846 году арміи въ нынѣшнемъ ея составѣ, замѣтивъ при томъ, что настоящее постановленіе, какъ вынужденное нынѣшними обстоятельствами, отнюдь не можетъ быть принимаемо въ основаніе при будущихъ вычисленіяхъ. При разсмотрѣніи проекта маршала Бюжо о военномъ поселеніи въ Альжиріи, возникли жаркія пренія; однако большинство членовъ коммиссіи подало голоса въ пользу заселенія страны.

— Военное министерство получило отъ маршала Бюжо двѣ депеши, отъ 9 и 16 чиселъ сего. м-ца, въ коихъ содержатся извѣстныя уже свѣдѣнія. Въ первой депешѣ маршалъ увѣдомляетъ о прибытіи своемъ въ кочевье Варенсенисскаго племени и о приуготовительныхъ распоряженіяхъ. Во второй, доноситъ онъ о двухъ стычкахъ, происходившихъ 12 и 13 числа, между аріергардомъ и 500 Кабиловъ. Непріятель былъ разбитъ съ потерею многихъ раненными и 20 плѣнными. Французы, лишившіеся 8 чел. убитыми и 15 раненными, захватили 300 штукъ скота и много другой добычи. На другой день происходила также не большая стычка, а 14 числа вечеромъ покорились многія племена. Возстаніе въ Варенсенисскомъ племени возбуждено было тѣмъ самымъ шерифомъ, который возмутилъ жителей Дары, выдавая себя за пророка; пришедшаго для освобожденія Альжиріи.

— Въ *Echo d'Oran* напечатано: „Изъ лагеря при Лалла-Магранья сообщаютъ, что по донесенію Каида Ишды, Абд эль-Кадеръ за нѣсколько дней оставилъ свой постъ при Мелуа и двинулся на югъ. Узнавъ объ этомъ движеніи Эмира, генералъ Каваньякъ, командующій тлемесенскимъ полудивизіономъ, выступилъ съ своимъ отрядомъ въ южную часть Себды, чтобы наблюдать за этими окрестностями, и отражать всякое покушеніе Абд-эль Кадера.

— Говорятъ, что герцогъ Жуэнвильскій занимается снова изданіемъ въ свѣтъ новой брошюры о настоящемъ и о будущемъ состояніи французскаго флота.

— По извѣстіямъ изъ Неаполя, тамошнее правительство заключило, 8-го Мая, коммерческіе договоры съ Франціею и Англіею, которые будутъ ратификованы въ теченіе трехъ мѣсяцевъ.

— Изъ южной Франціи приходятъ весьма неблагопріятныя извѣстія о тамошней погодѣ. Въ многихъ мѣстахъ, а именно въ *Auche*, *Tarbes* а даже и въ Компьенѣ, на сихъ дняхъ, выпали снѣга, что пріостановитъ развитіе растеній на нѣсколько недѣль.

— Адмиралъ Гамелень, отправленный, какъ извѣстно, на островъ Отаити, съ порученіемъ уладить возникшія тамъ затрудненія и возвратить престолъ Королевѣ Помаре, не могъ этого исполнить, потому что Королева не иначе согласилась принять его, какъ только въ присутствіи англійскаго адмирала. Въ таковомъ положеніи дѣлъ, г-нъ Гамеленъ прибѣгъ къ крайности и вторично объявилъ Королеву и ея наслѣдниковъ лишенными престола и, поручивъ временное управленіе островомъ тамошнему уроженцу по имени Тоти, возвратился въ Вальпарайсо. Это

Wincentego *Krasińskiego* do zasiadania w Radzie Administracyjnéj Królestwa.

— Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość, po odwiedzeniu, w dniu 15 (27) Maja r. b., Alexandryńskiego Instytutu Wychowania Panien w Puławach, Najwyżéj udarować raczył Przełożoną tegoż Instytutu, Zeneidę *Gretten*, przez pośrednictwo J. O. Xięcia Namiestnika Królestwa, fermoarem brylantowym.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 27 *maja*.

Dzisiaj, Izba Deputowanych, po przyjęciu projektu wystawienia budowli: dla ministerstwa spraw zagranicznych, biura opłat stemplowych, i dla archiwum Izby obrachunkowéj, zajęła się poprawionym przez Izbę Parów prawem o policyi dróg żelaznych. Przedtém jeszcze P. Haussonville odczytał rapport kommissyi, tyczący się wprowadzenia wolnych robotników do osad francuzkich.

— Sprawozdanie o nadzwyczajnych wydatkach, w summie 14 i pół milionów, na armią Afrykańską, już jest złożone Izbie. Kommissya roztrząsnęła pod każdym względem położenie Algieryi, i uznała za niepotrzebną nową wyprawę przeciw Kabylom; dowiedziawszy się jednak w czasie rozpraw, iż Emir Abd el Kader znów się ukazał, zezwoliła na zatrzymanie w roku 1846 tejże ilości wojska co i w roku bieżącym, dodając jednak uwagę, że zezwolenie to, jako pochodzące z czasowych przyczyn, niema być brane za zasadę w dalszéj rachubie. Żywe rozprawy miały także miejsce przy rozbiorze projektu Marszałka Bugeaud o wojskowéj kolonizacyi Algieru; większość jednak członków komissyi oświadczyła się za kolonizacyą cywilną.

— Minister wojny otrzymał dwie depesze od Marszałka Bugeaud, datowane 9-go i 16-go b. m., które zawierają już znane szczegóły. W piérwszéj, Marszałek donosi, iż przybył do pokolenia Warenseris, i rozpoczął przygotowawcze poruszenia. W drugiéj zawiadamia o dwóch utarczkach, zaszłych 12 i 13 go, między tylną strażą konwoju i 500 Kabylami. Nieprzyjaciel został odparty bagnetem, straciwszy wielu rannych i 20 jeńców. Francuzi, którzy mają 8 zabitych, zabrali 300 sztuk bydła i inne łupy. Jenerał Bedeau otrzymał postrzał w nogę. Następnego dnia zaszła także małoznacząca utarczka. Daléj Marszałek Bugeaud donosi, że 14 go wieczorem wiele pokoleń się poddało. Całe powstanie między pokoleniem Warenseris zostało wzniecone przez tego samego Szeryfa, który podniósł bunt w Dahra, udając się za proroka zesłanego od Boga na oswobodzenie Algieryi.

— W *Echo d'Oran* czytamy: „Donoszą nam z obozu pod Lalla-Magrnia, że według doniesień Kaida z Uszdy, Abd-el Kader opuścił przed kilku dniami swoje stanowisko nad Melują i udał się ku południowi. Na wiadomość o tém poruszeniu Emira, Jenerał Cavaignac, dowódzca pod-dywizyi w Tlemcen, pośpieszył z swą kolumną na południe Sebdu, aby czuwać nad tą okolicą, i odeprzeć wszelkie usiłowania Abd-el-Kadera.

— Słychać, że Xiąże Joinville zajmuje się znowu wydaniem nowéj broszury o teraźniejszym stanie i przyszłości marynarki francuzkiéj.

— Według wiadomości z Neapolu, z dnia 8 go maja, rząd tameczny miał zawrzeć z Francyą i Anglią układy handlowe, które w przeciągu trzech miesięcy będą ratyfikowane.

— Z Południa dochodzą nas smutne wiadomości o niepogodzie tam panującéj. W wielu okolicach, a mianowicie w Auche, Tarbes, a nawet, w Compiegne, w tych dniach jeszcze śnieg padał, co opóźni wegetacyą najmniéj o sześć tygodni.

— Admirał Hamelin, posłany, jak wiadomo, do Otahiti, dla załatwienia powstałych tam trudności, i przywrócenia na tron Królowy Pomareh, nie mógł dopiąć swojego celu, gdyż Królowa nie chciała go przyjąć inaczéj, jak tylko w obecności Admirała angielskiego. W takiém położeniu rzeczy, P. Hamelin uciekł się do ostateczności; ogłosił znowu Królowę i jéj następców za pozbawionych tronu, a postawiwszy na czele rządu tymczasowego, krajowca imieniem Toti, powrócił do Valparaiso. Zdaje się jednak, że krok taki, zamiast uspokojenia, sprowadzi tylko nową wojnę domową na wyspach Towarzyskich.

распоряженіе, кажется, вмѣсто прекращенія безпорядковъ, повлечетъ вѣроятно за собою междоусобную войну на островахъ Товарищества.

— Слышно, что между военнымъ министромъ и маршаломъ Бюжо возникли несогласія, по тому что сей послѣдній не одобрялъ назначенія трехъ чиновниковъ, кои обязаны бы были наблюдать за управленіемъ по гражданской части въ Альжиріи. Въ этомъ отношеніи, бюджетная коммиссія раздѣляетъ мнѣніе маршала Бюжо, и это доказала тѣмъ, что не утвердила предположенныхъ издержекъ на жалованье для означенныхъ чиновниковъ.

— На одномъ изъ цвѣточнымъ рынковъ въ Парижѣ продаютъ ежедневно цвѣтовъ на 50.000 франковъ.

— Одинъ изъ сыновей Королевы Христины и герцога Рянзареса Муноса отправленъ въ Римъ для изученія богословія; ему не болѣе 10-ти лѣтъ отъ роду. Полагаютъ, что такъ какъ онъ не самый старшій, то и назначенъ для духовнаго сана.

29 *Мая.*

Правительство получило вчера важныя извѣстія изъ Отаити. Въ Нельи было засѣданіе совѣта министровъ, на коемъ присутствовалъ и г-нъ Гизо.

— Вчера, до начатія засѣданія, палата депутатовъ назначила по жребію президентовъ и секретарей отдѣленій. Оппозиція только въ двухъ отдѣленіяхъ успѣла поддержать своихъ кандидатовъ. Бюджетная коммиссія назначила своимъ докладчикомъ, относительно доходовъ, г-на Витри, который представитъ свой докладъ къ 15 Іюня. По открытіи публичнаго засѣданія, собраны были прежде всего голоса по проекту о полиціи желѣзныхъ дорогъ, который и утвержденъ почти единодушно. Послѣ того начались сужденія о чрезвычайныхъ кредитахъ для Альжиріи. Гг. Бомонъ и Билльо потребовали объясненій относительно нынѣшняго положенія дѣлъ съ Мароккомъ, но г-нъ Дюшатель отказалъ въ доставленіи сихъ объясненій, по причинѣ продолженія переговоровъ.

— Сегодня палата утвердила требуемый кредитъ для Альжира, большинствомъ 198 голосовъ противъ 39; послѣ чего, разсматривала проектъ закона относительно невольниковъ во французскихъ колоніяхъ.

— Наслѣдный великій герцогъ Саксенъ-Веймарскій выѣхалъ вчера изъ Франціи въ Германію.

— Утверждаютъ, что г-нъ Барантъ будетъ назначенъ посланникомъ въ Римъ. Папскій нунцій въ Парижѣ, получилъ уже о томъ формальное увѣдомленіе, и сообщилъ оное своему двору. Г-нъ Барантъ отправится въ Италію, немедленно по вступленіи г-на Гизо въ управленіе министерствомъ иностранныхъ дѣлъ.

— Въ обществахъ легитимистовъ распространился слухъ о предположенномъ бракосочетаніи сестры герцога Бордосскаго, съ сыномъ герцога Луккскаго.

— Г-нъ Шатобріанъ отправился сегодня изъ Парижа въ Венецію.

30 *Мая.*

Въ журналѣ *Mode* напечатано сегодня письмо Донъ Карлоса къ сыну его, принцу Астурійскому, въ которомъ онъ объявляетъ, что отрекаясь отъ престола въ пользу принца Астурійскаго, принимаетъ отнынѣ прежній титулъ свой графа Молина. Къ этому письму приложенъ формальный актъ отреченія, состоявшійся въ Буржѣ 18 Мая, также актъ принятія и отвѣтъ принца Астурійскаго. Копія съ акта отреченія Донъ Карлоса была вчера представлена Королю (См. Испанія). Въ томъ же журналѣ сообщаютъ, что столь неожиданная мѣра, принята, вѣроятно, по поводу предполагаемаго бракосочетанія Королевы Изабеллы II съ герцогомъ Астурійскимъ. Герцогъ Астурійскій, старшій сынъ Донъ Карлоса, имѣетъ 27 лѣтъ отъ роду (родился 31 Января 1818 года), но воспитаніе получилъ весьма небрежное.

— Оппозиціонная партія увѣрена, что министерство вынуждено будетъ въ скоромъ времени дать подробное объясненіе по марокскому дѣлу, такъ какъ 2-го числа Іюня оканчивается срокъ, назначенный для ратификаціи трактата съ Мароккомъ. Относительно отаитскаго дѣла оппозиція намѣрена предложить вопросы при разсмотрѣніи статьи бюджета, относящейся къ этому дѣлу, надѣясь получить къ этому времени ближайшія свѣдѣнія о послѣднихъ тамъ событіяхъ. Причиною этой отсрочки почитаютъ сомнительность слуховъ, помѣщенныхъ въ англійскихъ журналахъ, будто адмиралъ Гамеленъ лишилъ престола Королеву Помаре и ея наслѣдниковъ.

— Między Ministrem wojny i Marszałkiem Bugeaud miało wyniknąć nieporozumienie, z powodu, iż ostatni nie chciał się zgodzić na mianowanie trzech urzędników, którzyby wglądali w cywilny zarząd Algieryi. Zdanie Marszałka Bugeaud, dzieli także kommissya budżetowa Izby, która nie zatwierdziła płacy, przeznaczonéj dla wzmiankowanych urzędników.

— Na jednym z kwiatowych targów w Paryżu sprzedają codzień kwiatów za 50,000 fr.

— Jeden z synów Królowéj Krystyny i Xięcia Rianzares Munos, wysłany został do Rzymu dla pobierania nauk teologicznych. Ten młodzieniec może mieć lat 10. Sądzą, że ponieważ nie jest najstarszym, przeznaczają go do stanu duchownego.

Dnia 29 maja.

Rząd otrzymał wczoraj z Otahiti ważne wiadomości. W Neuilly odbyła się rada Ministrów, na której był obecnym i P. Guizot.

— Przed wczorajszém posiedzeniem publiczném, Izba Deputowanych obierała Prezesów i Sekretarzy biur. Oppozycya zdołała tylko w dwóch biurach utrzymać swych kandydatów. Komissya budżetowa mianowała swym sprawozdawcą co do przychodów, P. Vuitry. Rapport jego zostanie przedstawiony około 15-go czerwca. Po otwarciu posiedzenia publicznego, głosowano naprzód nad prawem o policyi drog żelaznych, i takowe prawie jednozgodnie przyjęto. Następnie rozpoczęły się rozprawy o kredytach nadzwyczajnych dla Algieryi. PP. Beaumont i Billault usilnie wymagali objaśnień, względem obecnego położenia sprawy Marokkańskiéj; jednakże P. Duchatel odmówił im tego, utrzymując, że układy jeszcze nie są ukończone.

— Dzisiaj Izba udzieliła kredyt żądany dla Algieryi, większością 198 głosów przeciw 39. Poczém roztrząsano projekt do prawa o stosunkach niewolników w osadach francuzkich.

— Dziedziczny Wielki Xiążę Sasko-Wejmarski, opuścił wczoraj Paryż, udając się z powrótem do Niemiec.

— Zdaje się być rzeczą pewną, iż P. Barante zostanie mianowany Posłem w Rzymie. Zawiadomiono już o tém Nuncyusza Papiezkiego w Paryżu, który doniesienie takowe przesłał do Rzymu. P. Barante wyjeżdzie natychmiast do Włoch, skoro tylko P. Guizot obejmie kierunek spraw zagranicznych.

— W salonach legitymistów szerzy się pogłoska o nastąpić mającym związku małżeńskim siostry Xięcia Bordeaux z synem Xięcia Lukki.

— Dziś rano, P. Chateaubriand wyjechał stąd do Wenecyi.

Dnia 30 maja.

Dziennik *Mode* umieścił w dzisiejszym swoim numerze, list Don Karlosa do syna swego, Xięcia Asturyi, w którym oświadcza, iż postanowił zrzec się korony na jego korzyść, i że przybiera dawny swój tytuł Hrabiego Molina. Do listu tego dołączony jest akt abdykacyi, datowany w Bourges 18-go maja. Również ogłoszony jest akt przyjęcia i odpowiedź Xięcia Asturyi. Kopia abdykacyi Don Karlosa miała być wczoraj wręczoną Królowi. (Ob. Hiszpania). Toż samo pismo czasowe dodaje, że krok tak niespodziewany, ma pewnie na celu projekt małżeństwa między Xięciem Asturyi i Królową Izabellą II. Xiążę Asturyi, najstarszy syn Don Karlosa, ma lat 27 (urodził się 31-go stycznia 1818) atoli wychowanie jego zupełnie jest zaniedbane.

— Oppozycya mniema, że epoka, w której ministerstwo musi dać kategoryczne wyjaśnienia o sprawie Marokkańskiéj, już jest bliską, albowiem dzień 2 gi czerwca naznaczony jest jako ostatni termin do ratyfikacyi traktatu, zawartego z tym krajem. Co się tyczy kwestyi Otahitskiéj, oppozycya postanowiła czynić interpellacye dopiéro wtenczas, kiedy nadejdzie odpowiedni rozdział budżetu; spodziewa się albowiem, że już do tego czasu nadejdą dokładniejsze wiadomości o zaszłych tam niedawno wypadkach. Powodem tego odroczenia jest podanie w wątpliwość doniesienia gazet angielskich, jakoby Admirał Hamelin miał usunąć od tronu Królowę Pomareh i jéj prawych następców.

— Коммиссія, учрежденная по дѣламъ пароходства, подъ начальствомъ морскаго министра, въ двѣнадцать засѣданій окончила возложенное на нее порученіе, въ коемъ дѣятельное участіе принималъ герцогъ Жуэнвильскій. Коммиссія единодушно положила, чтобы министерство употребило всевозможное стараніе къ скорѣйшему окончанію строящихся въ разныхъ портахъ Франціи кораблей, изъ коихъ нѣкоторые начаты были еще за 25 лѣтъ предъ симъ; также, чтобы на будущее время занялось образованіемъ пароходнаго флота по крайней мѣрѣ въ 60 судовъ. Въ отношеніи къ парусным судамъ, коммиссія положила, чтобы флотъ усиливаемъ былъ преимущественно фрегатами въ 60, 56, 42 и 40 орудій.

31 Мая.

Король прибылъ вчера изъ Нельи, въ Парижъ, съ тою цѣлію, чтобы предсѣдательствовать въ совѣтѣ министровъ; на этомъ засѣданіи находился также и г-нъ Гизо. Графъ Сальванди также прогуливался, но онъ такъ еще слабъ, что должны были высадить изъ его экипажа.

— Палата утвердила слѣдующій штатъ для Альжирскаго отряда на текущій годъ: пѣхотныхъ войскъ назначается 82,000 чел., конницы 15,513, Арабовъ состоящихъ во французской службѣ 7,532; всего 105,045 чел., на содержаніе войска назначается 110 милл. фр., не включая въ то число 200,000 на тайные расходы.

— Въ журналѣ *Toulonnais* утверждаютъ, что къ берегамъ Марокко будетъ отправлена эскадра, подъ начальствомъ принца Жуэнвильскаго.

— Г. Араго представилъ въ академію 7-ми-лѣтняго мальчика изъ Бле, по имени Пролонжо, который обладаетъ необыкновеннымъ талантомъ въ счисленіяхъ; онъ на память разрѣшаетъ самыя многосложныя задачи, которыя математиками только съ перомъ въ рукѣ и съ помощію лучшихъ методъ или логариѳмическихъ таблицъ обыкновенно разрѣшаются. Академія назначила коммиссію съ тою цѣлію, чтобы она открыла мѣры, посредствомъ которыхъ можно бы было воспользоваться дарованіями этого молодаго человѣка для успѣховъ науки, и испытала его въ френологическомъ отношеніи. По совѣту Г. Араго, отецъ юнаго Пролонжо объявилъ, что онъ дарованій своего сына не хочетъ дѣлать предметомъ корыстолюбивыхъ видовъ.

— Электрическій телеграфъ между Парижемъ и Руэномъ уже конченъ, и на дняхъ произведены будутъ опыты.

1 Іюня.

На вчерашнемъ засѣданіи палаты перовъ, по поводу малаго числа присутствовавшихъ членовъ, былъ прочитанъ сначала докладъ коммиссіи прошеній, и только послѣ сего уже начались пренія, касательно проекта о перемѣнѣ рентовъ. Докладчикъ графъ Руа опровергалъ поданный проектъ, а когда приступлено было къ собиранію голосовъ, то всѣ 11 статей отвергнуты поодиночкѣ, равно какъ и весь проектъ 118 голосами противъ 28; и такъ сей важный финансовый вопросъ и въ этомъ году останется нерѣшеннымъ.

— Въ палатѣ депутатовъ, принятъ въ соображеніе проектъ закона о положеніи Негровъ въ колоніяхъ французскихъ.

— Говорятъ, что болѣзнь Г. Гизо въ послѣднія двѣ недѣли усилилась. Министръ сей присутствовалъ на послѣднемъ совѣщаніи кабинета по марокскимъ дѣламъ, и нѣсколько разъ усердно занимался съ начальниками отдѣленій своего министерства, что имѣло вредное вліяніе на его здоровье. Онъ рѣшился, какъ говорятъ, не присутствовать на засѣданіяхъ палаты депутатовъ и вступить въ управленіе своимъ министерствомъ по закрытіи оной.

Англія

Лондонъ, 27 Мая.

На вчерашнемъ засѣданіи нижней палаты, лордъ Джонъ Россель представилъ давно уже обѣщанное предложеніе о положеніи рабочихъ классовъ. Глава оппозиціи, въ произнесенной имъ рѣчи, поддерживалъ это предложеніе, которое, равно какъ и дополнительная статья г-на Шармана Кравфорда, опровергаемы были министромъ внутреннихъ дѣлъ. Нѣсколько ораторовъ, а въ томъ числѣ и г-нъ Вилье, поддерживали предложеніе лорда Русселя, послѣ чего пренія отсрочены до слѣдующаго засѣданія.

— Kommissya żeglugi parowéj, zgromadzona pod przewodnictwem Ministra maryuarki, ukończyła, po dwunastu posiedzeniach, swe prace, w których żywy udział brał Xiążę Joinville. Kommissya ta jednomyślnie objawiła życzenie, ministerstwo starało się wszelkiemi sposobami o jak-najprędsze ukończenie budowy okrętów, zaczętych w rozmaitych portach Francyi. Niektóre z tych okrętów zaczęto budować przed 25 laty. Zdaniem kommissyi jest także, aby na przyszłość zająć się uorganizowaniem flotty parowéj, złożonej najmniej z 60 statków. Co się tyczy statków żeglowych, obstawano szczególniéj za fregatami o 60-ciu, 56, 42 i 40 działach, i nadal flotta ma być tylko takowemi wzmacnianą.

Dnia 31 maja.

Król przybył wczoraj z Neuilly do Paryża, w celu przewodniczenia na radzie Ministrów, na któréj także znajdował się P. Guizot. Hrabia Salvandy wyjeżdżał już także, ale jest jeszcze tak mocno osłabiony, że musiano go wysadzać z pojazdu.

— Izba Deputowanych uchwaliła następujący stan czynny wojska w Algieryi, na rok bieżący: siły zbrojnej 82,000 ludzi, koni 15,515, Arabów zostających w służbie francuzkiéj 7 532, ogółem 105 045 ludzi, z budżetem 110 milionów, do którego nie liczy się 200,000 fr. na tajemne wydatki.

— Dziennik *Toulonnais* utrzymuje, że ku wybrzeżom Marokkańskim wysłana będzie flotta, pod dowództwem Xięcia Joinville.

— P. Arago przedstawił w Instytucie 7-letniego chłopca z Blaye, nazwiskiem Prolongeau, który posiada nadzwyczajny talent do rachunków, albowiem z głowy rozwiązuje najzawiklańsze zadania, które matematycy tylko z piórem w ręku, za pomocą sztucznych metod lub za użyciem tablic logarytmowych, rozwiązywać zwykli. Akademia wyznaczyła komissyą, z poleceniem korzystania ze szczęśliwych przymiotów tego młodzieńca dla dobra nauki i zbadania go pod względem frenologicznym. Za radą P. Arago, ojciec młodego Prolongeau oświadczył, iż talentów syna swego nie chce czynić przedmiotem spekulacyi.

— Telegraf elektryczny między Paryżem i Rouen już został ukończony, i w tych dniach mają się rozpocząć doświadczenia.

Dnia 1 czerwca.

Na wczorajszém posiedzeniu Izby Parów, naprzód, z powodu małéj liczby członków obecnych, odczytano sprawozdanie kommissyi próśb, i dopiéro później rozpoczęto rozprawy nad projektem o zmianie rentów. Hrabia Roy, jako sprawozdawca komissyi, zbijał rzeczony projekt, i gdy przystąpiono do głosowania, Izba odrzuciła kolejno wszystkie jedenaście artykułów, nakoniec i całe prawo, większością 118 głosów, przeciw 28. Tak więc ważna kwestya finansowa zmiany rentów, chociaż gabinet wspierał ją w obu Izbach, została i na rok następny nierozstrzygniętą.

— Izba Deputowanych zajmuje się roztrząsaniem projektu do prawa o stanie niewolników w osadach francuzkich.

— Stan zdrowia P. Guizot ma być w obecnéj chwili daleko gorszy, aniżeli przed czternastu dniami. Minister ten był obecnym na ostatniéj naradzie gabinetowéj względem sprawy Marokkańskiéj, i kilkakrotnie gorliwie pracował z naczelnikami biur swego wydziału, co wywarło szkodliwy wpływ na jego zdrowie. Głoszą, iż postanowił nie znajdować się więcéj na posiedzeniach Izby Deputowanych, i objąć swe ministerstwo dopiéro po ich zamknięciu.

Anglia.

Londyn, 21 maja.

Na wczorajszém posiedzeniu Izby Niższéj, Lord J. Russel przedstawił oddawna już zapowiedziany wniosek względem wzięcia pod rozwagę położenia klass pracujących. Naczelnik oppozycyi długą mową poparł swój wniosek, który równie jak i dodatek P. Sharman Crawford, zbijany był przez Ministra spraw wewnętrznych. Kilku mówców, a między innymi P. Villiers, oświadczyło się za wnioskiem Lorda Russel; poczém rozprawy odroczono do następnego posiedzenia.

— Въ тотъ же день, въ нижнюю палату поступило нѣсколько прошеній противъ Майнутскаго билля, и послѣ продолжительныхъ преній, прочитавъ билль о соединеніи духовныхъ судилищъ во второй разъ.

— Королева, которой 24-го числа минуло 25 лѣтъ, праздновала въ прошлую Субботу день своего рожденія въ кругу своего семейства. Потомъ дворъ возвратился въ столицу, гдѣ день рожденія Е. В. торжествовали сегодня. Въ 10 часовъ утра былъ въ Сентъ-Джемскомъ паркѣ парадъ, на которомъ присутствовали: принцъ Альбертъ, герцоги: Кембриджскій и Веллингтонъ и принцъ Георгій Кембриджскій. Въ часъ, началась пальба изъ орудій, находящихся на Лондонской башнѣ и въ паркѣ; потомъ Королева принимала разныхъ особъ въ Сентъ-Джемскомъ дворцѣ.

— Сообщенное недавно извѣстіе, будто бы графъ Сенъ-Жерменъ назначенъ посланникомъ въ С. Петербургъ, вмѣсто лорда Стюарта де-Ротсея, оказалось неосновательнымъ; ибо лордъ Стюардъ, еще въ началѣ минувшаго года, по разстроенному здоровью оставилъ свой посольскій постъ, а Г. Блумфильдъ назначенъ былъ его преемникомъ, который до сихъ поръ исправляетъ сію дипломатическую должность въ С. Петербургѣ.

— Вчера, въ Букингамскій дворецъ принесли превосходный, богатый десертный сервизъ, сдѣланный по заказу Королевы, и назначенный въ подарокъ Его Величеству Россійскому Императору. Королева и члены Королевской фамиліи осматривали его съ удовольствіемъ и удивлялись ему, какъ отличнѣйшему произведенію англійскаго искусства.

— Базаръ, устроенный для усиленія капитала противниковъ закона о хлѣбѣ, который ежедневно былъ посѣщаемъ 6 — 9,000 чел., закроется на дняхъ, и оставшіеся предметы будутъ перевезены въ Манчестеръ, гдѣ въ Сентябрѣ будетъ открытъ подобный же базаръ.

28 *Мая.*

Сегодня имѣетъ быть подписанъ новый трактатъ между Англіею и Франціею, касательно уничтоженія торга Неграми. Трактатъ этотъ состоитъ изъ 10 статей, и хотя заключенъ на 10 лѣтъ, однако; по предварительному предувѣдомленію можетъ быть прекращенъ по истеченіи 5 лѣтъ, если окажется несоотвѣтствующимъ той или другой сторонѣ. Кажется, что съ этихъ поръ, англійскіе и французскіе корабли будутъ вмѣстѣ крейсировать близъ береговъ Африки, и ревизовать бумаги подозрѣваемыхъ судовъ. Содержаніе трактата уже сообщено, находящимся въ Лондонѣ посланникамъ первенствующихъ державъ.

— Вчера въ парламентѣ не было засѣданія, по случаю дня рожденія Королевы.

— На будущей недѣлѣ ожидаютъ сюда герцога Немурскаго, который пріѣдетъ для посѣщенія Королевы.

— Переговоры относительно улаженія спора съ Соединенными Штатами, по вопросу объ Орегонской землѣ, имѣютъ быть перенесены въ Парижъ или Берлинъ.

— Значительная эволюціонная эскадра, состоящая изъ линѣйныхъ кораблей, и снаряжаемая въ Портсмутѣ, отправится къ берегамъ Сѣверо-америкарскихъ Соединенныхъ Штатовъ и Мексики.

— Письма изъ Неаполя, отъ 5-го Мая, сообщаютъ, что ихъ Величества, Неаполитанскіе Король и Королева, не приняли приглашенія французскаго Короля прибыть въ Парижъ. Въ этихъ же письмахъ сообщаютъ, что препятствія, встрѣченныя относительно бракочетанія Королевы Изабеллы съ графомъ Трапани, произошли со стороны сего послѣдняго.

— Уже нѣсколько недѣль какъ находится здѣсь Сиди-Могаммедъ-Мустафа, въ качествѣ чрезвычайнаго посланника марокскаго императора при Лондонскомъ дворѣ. На дняхъ посѣщалъ онъ Вуличскій арсеналъ.

30 *Мая.*

Въ нижней палатѣ разсматривали третьяго дня билль лорда Джона Росселя, объ улучшеніи положенія рабочихъ классовъ, который отвергнутъ 182 голос. противъ 104. Дополнительная статья г-на Шармана Кравфорда, о введеніи обширнѣйшаго права для балотировки, также отринута 253 голосами противъ 33. Вчера палата занималась дѣлами мѣстными.

— Новая конвенція, заключенная между Англіею и Франціею объ уничтоженіи торга Неграми, подписана вчера въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ,

— W Izbie Wyższéj tegoż dnia złożono mnóstwo petycyj przeciw bilowi Maynooth, i po długich rozprawach, odczytano powtórnie bil o połączeniu sądów duchownych.

— Królowa, d. 24 go, to jest, w Sobotę, obchodziła, w Claremont, w gronie rodzinném, 26-tą rocznicę swych urodzin. Następnie dwór powrócił do stolicy, gdzie również dzisiaj obchodzono tę uroczystość. O 10 éj godzinie rano odbyła się parada wojskowa, w parku St James, na któréj znajdowali się Xiążę Albert, Xiążęta: Cambridge, Jerzy Cambridge i Wellington. O 1 éj dano salwę z dział w Tower i parku stojących, poczém Królowa przyjmowała rozmaite osoby w pałacu St. James.

— Wspomniona niedawno wieść, że Hr. St. Germain mianowany został w miejsce Lorda Stuart de Rothesay Posłem w Petersburgu, była bezzasadną, gdyż Lord Stuart jeszcze na początku r. z. z powodu osłabionego zdrowia usunął się z owéj posady poselskiéj, poczém P. Bloomfield mianowany został jego następcą, i urząd ten dyplomatyczny ciągle w Petersburgu sprawuje.

— Onegdaj przyniesiono do pałacu Buckingham pyszny bogaty serwis do wetów, wygotowany na rozkaz Królowéj i przeznaczony na podarunek dla N. Cesarza Rossyjskiego. Królowa i członkowie familii Królewskiej oglądali go z zadowoleniem i podziwiali jako arcydzieło przemysłu angielskiego.

— Bazar urządzony na korzyść funduszów związku przeciw prawom zbożowym, który codziennie zwiedzało do 9,000 osób, zostanie w tych dniach zamknięty. Przedmioty niesprzedane, mają być przesłane do Manchester, gdzie w Sierpniu ma być urządzony podobnyż bazar.

Dnia 28 *maja.*

Nowy traktat między Francyą i Anglią w przedmiocie obalenia handlu niewolnikami, dziś ma być podp[illegible] Składa się on z 10 ciu artykułów, a chociaż zawarty [illegible] na lat 10, jednakże, po uprzedniém zapowiedzeniu, [illegible] że być po upływie lat pięciu zniesiony, skoro się [illegible] nieodpowiednim interesowi jednéj, lub drugiéj st[illegible] Zdaje się, że odtąd statki angielskie i francuzkie [illegible] razem będą strzegły brzegów Afrykańskich, i razem [illegible] glądały papiery statków podejrzanych. Treść trak[illegible] została udzieloną obecnym w Londynie Reprezen[illegible] wielkich mocarstw.

— Z powodu uroczystości urodzin Królow[illegible] parlament wczoraj nie odbył posiedzenia.

— W następnym tygodniu oczekiwany tu j[illegible] Nemours, mający przybyć dla odwiedzenia Król[illegible]

— Układy w celu załatwienia sporu ze Stana[illegible] czonemi o krainę Oregon, mają być przenies[illegible] ryża lub do Berlina.

— Okazała eskadra ewolucyjna, złożona z [illegible] okrętów, którą teraz przygotowują w Portsm[illegible] udać do brzegów Stanów-Zjednoczonych i M[illegible]

— Listy z Neapolu pod d. 5 maja donosz[illegible] stwo neapolitańscy nie przyjęli zaprosin Kr[illegible] do odwiedzenia Paryża. Też listy dodają, [illegible] jakich doznano względem małżeństwa [illegible] Izabellą i Hrabią Trapani, pochodzą od s[illegible]

— Od kilku tygodni znajduje się tu [illegible] Mustafa, jako Poseł nadzwyczajny Cesar[illegible] go przy dworze Londyńskim. W tych [illegible] zbrojownię w Woolwich.

Dnia 30 *maja.*

Izba Niższa zajmowała się onegd[illegible] bilem Lorda John Russel, mającym n[illegible] stanu klass pracujących, i tenże 182 [illegible] 104 odrzuciła. Również niepomyśln[illegible] man Crawford, którego dodatek o w[illegible] stronniejszego prawa głosowania, uchyl[illegible] znaczną większością bo 253 głosami, [illegible] raj zajmowała się Izba sprawami czysto [illegible]

— Nowa konwencya, zawarta międz[illegible] w przedmiocie przytłumienia handlu [illegible] pisana nakoniec została wczoraj w [illegible]

герцогомъ Броли, лордомъ Абердиномъ и докторомъ Лушингтономъ. По силѣ сей конвенціи, Франція обязывается содержать значительную эскаду подлѣ африканскихъ береговъ. Англія и Франція обязались начать военныя дѣйствія противъ всѣхъ тѣхъ владѣтелей береговъ Африки, кои не перестанутъ производить торга Неграми; этими мѣрами полагаютъ затруднить, по крайней мѣрѣ на нѣкоторое время, сей торгъ. Не возможно однакожъ ожидать совершеннаго искорененія этого торга, до тѣхъ поръ, пока на Сѣверо-американскихъ рынкахъ, также въ Кубѣ и Бразиліи, онъ будетъ существовать.

— Предложеніе сэръ Джемса Грагама, касательно учрежденія въ Ирландіи трехъ высшихъ учебныхъ заведеній для тамошняго юношества, находитъ не многихъ приверженцевъ во всѣхъ политическихъ партіяхъ. Собраніе высшаго католическаго духовенства въ Ирландіи, для принятія этого проекта положило условіемъ, чтобы управленіе сими заведеніями, и назначеніе даже учителей въ оныя, зависѣло исключительно отъ сего духовенства. По этому не возможно ожидать, чтобы въ нынѣшнее засѣданіе парламента проектъ сей состоялся.

— Сэръ Генри Поттинджеръ, въ знакъ уваженія китайскихъ властей по поводу заключеннаго торговаго трактата, получилъ чрезъ императорскаго коммисара Кіингъ, портретъ владѣтеля Небесной Имперіи, имъ самимъ присланный.

Испанія.

Мадритъ, 20 *Мая*

Прибывшій сюда третьяго дня курьеръ изъ Рима, привезъ текстъ предложеннаго папскимъ дворемъ, 27-го м. м., договора, содержаніе котораго противорѣчитъ не только инструкціямъ, полученнымъ отъ правительства г-мъ Кастильо, но и письменнымъ увѣреніямъ, присланнымъ сюда этимъ дипломатомъ за нѣсколько передъ симъ дней. Такое неожиданное обстоятельство, произвело на министровъ непріятное впечатлѣніе. Римскій дворъ требуетъ, между прочимъ, возобновленія послѣдняго конкордата, заключеннаго Испаніею въ 1753 году, объявляя при томъ, что продажу церковныхъ имѣній онъ можетъ утвердить не прежде, какъ по обезпеченіи содержанія для испанскаго духовенства яснымъ и опредѣлительнымъ образомъ. Слышно, что министры положили со своей стороны составить новыя условія, и препроводить ихъ въ Римъ.

— Нельзя дать понятія о томъ, какъ въ здѣшней столицѣ приняты были извѣстія изъ Рима. Послѣ междоусобной войны, со времени послѣдняго возстанія, ни одинъ вопросъ, даже реформа законоположенія, не возбуждали столько волненія умовъ, какъ предсказанный, но еще не заключенный конкордатъ. Это для кабинета ужасный ударъ, — пишутъ въ нейтральной газетѣ *el Tiempo*, — отъ котораго онъ будетъ постоянно хворать, и послѣдствія котораго могутъ даже причинить ему смерть. Съ этимъ мнѣніемъ согласны даже министерскіе журналы; что же касается до газетъ оппозиціи, то легко можно угадать, какимъ образомъ выражаются онѣ на счетъ помянутаго вопроса.

— Мадритъ наслаждается совершеннымъ спокойствіемъ; появляющіяся ежедневно улучшенія и украшенія могутъ въ чужестранцѣ возбудить мнѣніе, что Испанцы предали уже совершенному забвенію свои раздоры. Строятся новыя улицы, и воздвигаются на нихъ красивыя зданія; а въ образѣ жизни обнаруживается такая роскошь, что изъ этого можно заключать какъ бы о внезапномъ и рѣшительномъ возвращеніи прежняго благосостоянія. Тамъ гдѣ за 10-ть лѣтъ предъ симъ можно было замѣтить едва нѣсколько стариныхъ экипажей, остатковъ бывшей аристократической роскоши, теперь часто встрѣчаются великолѣпные экипажи англійскаго и французскаго фасоновъ, и число ихъ, не смотря на высокую пошлину при ввезеніи, со дня на день увеличивается.

— Аррагонскій генералъ-капитанъ обнародовалъ прокламацію, въ которой говоритъ, что онъ получилъ отъ правительства увѣдомленіе, что должно ожидать скораго вторженія „Фанатическихъ портизановъ Донъ Карлоса", а потому предписываетъ властямъ дѣлать строжайшій обыскъ всѣмъ путешественникамъ, и подозрѣваемыхъ подвергать аресту.

— Говорятъ, что кабинетъ постановилъ отрѣшить отъ должности г-на Кастильо и Айэнса, и что объ

zagranicznych, przez Xięcia Broglie, Lorda Aberdeen i Doktora Lushington. Podług jéj brzmienia, Rząd francuzki obowiązany jest utrzymywać znaczną eskadrę nad brzegami Afryki. Anglia i Francya wypowiedzą wojnę i przedsięwezmą kroki czynne przeciw tym wszystkim nadbrzeżnym władzcom Afrykańskim, którzy nie przestaną trudnić się handlem niewolnikami. Wnosić należy, że przynajmniéj na czas niejaki, handel ten, skutkiem użycia takich środków, wielce będzie utrudniony; nie można się jednak spodziewać zupełnego jego zniesienia, do póki targi północnéj Ameryki, Kuby i Brezylii, nie zostaną dla niego zamknięte.

— Wniosek Sir James Grahama, względem zaprowadzenia w trzech miastach Irlandyi tyluż kollegiów świeckich, w którychby młodzież tego kraju wyższe pobierała ukształcenie, mało u wszystkich stronnictw znajduje poparcia. Zgromadzenie rzymsko katolickich Biskupów Irlandzkich uczyniło przyjęcie tego wniosku zawisłém od warunków, mocą których, cały zarząd tych kollegiów, a nawet nominacya professorów, zależałyby całkowicie od duchowieństwa katolickiego. Nie można się więc spodziewać, aby na tegoroczném posiedzeniu parlamentu, plan rzeczony przyszedł do skutku.

— Sir Henryk Pottinger, w dowód posiadanego u władz Chińskich szacunku, z powodu zawartego traktatu handlowego, otrzymał przez Cesarskiego komissarza Kiying wizerunek władzcy państwa Niebieskiego, przez niego samego mu nadesłany.

Hiszpania.

Madryt, 20 *maja*.

Przybyły tu onegdaj goniec z Rzymu, przywiózł urzędowy text konwencyi przełożonéj d. 27 kwietnia w Rzymie przez rząd papiezki, któréj atoli osnowa sprzeciwia się nie tylko instrukcyom udzielonym panu Castillo przez rząd hiszpański, ale nawet przyrzeczeniom, jakie tenże dyplomat przesłał tu był piśmiennie przed kilku dniami. Takowe zawiedzenie oczekiwania powszechnego nieprzyjemne na Ministrach sprawiło wrazenie. Stolica papiezka żąda między innemi w téj konwencyi, przywrócenia konkordatu z r. 1753; co się zaś tyczy sankcyonowania sprzedaży dóbr kościelnych, oświadcza, że nie może tego pierwéj uczynić, aż utrzymanie duchowieństwa hiszpańskiego zostanie zabezpieczone w sposób trwały i niezawisły. Słychać, że Ministrowie postanowili ze swojéj strony ułożyć nowe warunki, i takowe przesłać do Rzymu.

— Nie podobna opisać wrażenia, z jakiém w tutejszéj stolicy przyjęte były wiadomości z Rzymu. Po wojnie domowéj, od czasu ostatniego powstania, żadna kwestya, sama nawet reforma ustawy, nie obudzała takiego poruszenia umysłów, jak zapowiedziany, a w istocie nie zawarty konkordat. Jest to cios dla gabinetu, na który, jak powiada bezstronna gazeta *El Tiempo*, będzie on już ciągle chorował, i którego następstwa prędzéj póżniéj przyniosą mu koniec. Zdanie to podzielają same nawet ministeryalne dzienniki; co się zaś tyczy oppozycyjnych, łatwo jest pojąć, w jakim tonie ogłaszają spodziewany swój tryumf.

— Madryt jest zupełnie spokojny, a powstające codziennie ulepszenia i upiększenia, mogłyby w cudzoziemcu obudzić mniemanie, ze Hiszpanie zapomnieli już zupełnie domowych zatargów swoich. Budują nowe ulice i piękne na nich stawiają domy, a w sposobie życia rozwijany jest taki przepych, że z niego wnosićby mozna o nagłym i stanowczym powrócie dawnéj pomyślności. Tam gdzie przed 10 laty zaledwie kilka starych powozów, szczątków przepychu arystokratycznego, widzieć się dawało, spostrzegamy teraz świetne ekwipaże w stylu angielskim i francuzkim, i pomimo cła wysokiego, codzień ich więcéj przybywa.

— Jeneralny Kapitan Aragonii ogłasza w drukowanéj odezwie, że rząd zawiadomił go o bliskiém wtargnięciu „fanatycznych stronnikow Don Karlosa", i dla tego wzywa władze, aby papiery wszystkich podróżnych dokładnie przeglądały i podejrzanych aresztowały.

— Mówią, że gabinet postanowił złożyć z urzędu P. Castillo y Ayensa, i że to objawił Królowéj, która

этомъ объявилъ уже Королевѣ, которая впрочемъ не согласилась на постановленіе. Вслѣдствіе сего всѣ министры, за исключеніемъ г-на Маянса, намѣревались подать въ отставку; но когда Королева пригласила начальниковъ оппозиціи приступить къ образованію новаго кабинета, прежніе министры рѣшились остаться при своихъ должностяхъ, и согласились оставить въ Римѣ г-на Кастилльо.

23 Мая.

Сегодня Королева лично закрыла засѣданія кортесовъ рѣчью, въ коей воздала справедливость представительному собранію, за оказанное правительству содѣйствіе. Въ тронной рѣчи не упомянуто однако ничего о времени, съ котораго возъимѣетъ дѣйствіе новый уставъ, ни о томъ, тѣ-ли самые члены будутъ созваны при слѣдующемъ собраніи кортесовъ. Возвратясь во дворецъ, Королева принимала въ прощальной аудіенціи членовъ дипломатическаго корпуса, а завтра предположила отправиться съ дворомъ въ Барселону.

— Во французскомъ журналѣ *la Mode* помѣщено нѣсколько актовъ касательно отреченія отъ престола Донъ Карлоса.

Первый актъ составляетъ письмо Короля Карла V къ герцогу астурійскому, въ коемъ онъ изъясняетъ, что, рѣшившись устраниться отъ государственныхъ дѣлъ, отрекается отъ правъ своихъ на испанскую корону, и передаетъ ихъ своему сыну, и что со дня отреченія принимаетъ титулъ графа Молины. Актъ этотъ подписанъ въ Буржѣ, 18-го Мая сего года.

Второй актъ заключаетъ въ себѣ отреченіе отъ престола и предоставленіе всѣхъ правъ на корону, полученныхъ Донъ Карлосомъ по смерти Фердинанда VII, старшему сыну, Карлу Людовику герцогу Астурійскому.

Третій актъ состоитъ изъ отвѣта герцога Астурійскаго на письмо Донъ Карлоса, помѣщенное подъ N. 1-мъ. Герцогъ съ сыновнимъ уваженіемъ покоряется волѣ своего Государя и родителя, принимаетъ права на престолъ, и увѣдомляетъ, что отнынѣ впредь онъ будетъ носить титулъ графа Монтемолина.

Четвертый актъ состоитъ изъ торжественнаго принятія правъ на испанскій престолъ герцогомъ Карломъ Людовикомъ графомъ Монтемолиномъ. Эти четыре акты подписаны 18-го Мая.

Пятый актъ, отъ 22-го Мая, есть манифестъ герцога Карла Людовика къ испанскому народу. Въ этомъ актѣ герцогъ объявляетъ, что онъ не намѣренъ возжигать раздоровъ въ Испаніи, гдѣ столько уже пролито слезъ и крови; что ни къ кому не питаетъ ненависти, и если когда либо Всевышнему промыслу угодно будетъ для него отверзти врата его отечества, то не обратитъ вниманія ни на одну партію, а будетъ всѣхъ считать своими соотечественниками; наконецъ, что не желаетъ вещей несбыточныхъ, ниже политическаго преобразованія, и что готовъ на всѣ пожертвованія, согласующіяся съ честію и совѣстію, чтобы положить конецъ семейному раздору и возвратить согласіе Королевской фамиліи.— Оффиціальныя копіи сихъ актовъ препровождены къ Королю Людовику Филиппу.

— Въ Лиссабонѣ образовалось общество для сооруженія желѣзной дороги изъ Лиссабона въ Мадритъ, которыя проведена будетъ чрезъ Алкантару и Талаверу. Протяженіе сей дороги изъ Лиссабона въ Мадритъ простирается до 130 миль; капитала назначено до 75 милліоновъ фр., который раздѣленъ на акціи, въ 225 фр. каждая. Одна половина этихъ акцій останется въ рукахъ Португальцевъ и Испанцевъ, а другая разобрана будетъ англійскими капиталистами.

Турція.

Константинополь, 10 Мая.

Совѣтъ народнаго просвѣщенія, которому, за два передъ симъ мѣсяца, поручено было начертать планъ для распространенія народнаго образованія и улучшенія училищъ, занимается этимъ дѣломъ такъ успѣшно, что можетъ уже приступить къ подробностямъ. По новому плану, учебныя заведенія дѣлятся на три разряда:

jednak nie zgodziła się na to. W skutek tego, wszyscy Ministrowie, z wyjątkiem P. Mayans, zamierzali podać się do dymissyi. Wszakże gdy Królowa wezwała naczelników opozycyi do utworzenia nowego gabinetu, dawni Ministrowie postanowili zostać przy sterze rządu, i zgodzili się na utrzymanie w Rzymie P. Castillo.

Dnia 23 maja.

Królowa zamknęła dzisiaj osobiście posiedzenia Kortezów mową, w której oddała należną pochwałę Reprezentantom kraju, za pomoc udzielaną rządowi. W mowie téj jednak nie było żadnéj wzmianki o czasie, od którego ma wejść w wykonanie nowa ustawa, równie jak i o tém, czy te same Kortezy będą jeszcze zwołane. Królowa, po powrócie do pałacu, przyjmowała pożegnanie od Ciała Dyplomatycznego, gdyż jutro z całym dworem wyjeżdża do Barcelony.

— Umieszczone w dzienniku francuzkim *la Mode* akta, dotyczące zrzeczenia się tronu przez Don Karlosa, są następujące:

Akt pierwszy jest pismem Króla Karola V do Xięcia Asturyi, w którém wyraża, że postanowiwszy usunąć się od spraw publicznych, zrzeka się praw swoich do korony hiszpańskiéj, i takowe na syna swego przelewa; tudzież, że od dnia złożenia korony, przybiera tytuł Hrabiego Molina. Akt ten podpisany jest w Bourges 18-go maja b. r.

Akt drugi zawiera zrzeczenie się tronu, z przelaniem praw do korony, odziedziczonych po zgonie Ferdynanda VII, na rzecz najstarszego syna, Karola Ludwika Xięcia Asturyi.

Akt trzeci jest odpowiedzią Xięcia Asturyi na pismo Don Karlosa, pod numerem piérwszym umieszczone. Xiążę z uszanowaniem poddaje się woli swego Monarchy i ojca, przyjmuje przelew praw do korony, i oświadcza, że odtąd, aż do dalszego czasu, nosić będzie tytuł Hrabiego Montemolin.

Akt czwarty obejmuje uroczyste przyjęcie praw do korony hispańskiéj przez Xięcia Karola Ludwika Hrabię Montemolin. Wszystkie te akta noszą datę dnia 18 maja.

Akt piąty, z dnia 22-go maja, jest manifestem Xięcia Karola Ludwika do narodu hiszpańskiego. W nim oświadcza Xiążę, że nie jest jego zamiarem, zapalać pochodnią niezgody w Hiszpanii, gdzie tyle już krwi i łez przelano; że nie ma do nikogo nienawiści, i że kiedy Boska Opatrzność otworzy mu znowu bramy jego ojczyzny, nie będzie uważał na żadne szczególne stronnictwo, ale we wszystkich Hiszpanach będzie uznawał swoich ziomków; nakoniec, że nie żąda rzeczy niepodobnych, ani też politycznego przekształcenia, i że gotów jest ponieść wszelkie ofiary, zgodne z honorem i sumieniem, w celu położenia tamy niezgodom domowym i przywrócenia jedności w rodzinie Królewskiéj. — Kopie urzędowe pomienionych aktów przesłane zostały Królowi Ludwikowi Filipowi.

— W Lizbonie utworzyło się towarzystwo w celu założenia kolei żelaznéj z Lizbony do Madrytu, która poprowadzona być ma przez Alkantarę i Talawerę. Długość drogi z Lizbony do Madrytu wynosi 130 mil; kapitał oznaczony jest na 75 milionów franków, rozłożonych na akcye po 225 fr. Połowa tych akcyi ma pozostać w ręku Portugalczyków i Hiszpanów; drugą zaś połowę mają wziąć na siebie kapitaliści angielscy.

Turcya.

Konstantynopol, 10 maja.

Rada wychowania publicznego, któréj przed dwóma miesiącami poleconém było ułożenie planu do rozszerzenia oświaty ludu i reorganizacyi szkół, postąpiła już w swojéj pracy tak daleko, że może przystąpić do wypracowania szczegółów. Plan ten dzieli zakłady naukowe na trzy oddziały:

1) Элементарныя или приготовительныя училища, которыя предположено учредить во всѣхъ городахъ. Здѣсь воспитанникамъ будутъ преподавать законъ Божій, турецкій языкъ, Ариѳметику, чистописаніе, Географію и Исторію Оттоманской имперіи. Училища сіи состоятъ изъ двухъ классовъ: — низшаго для дѣтей, готовящихся въ ремесленники, и высшаго — для посвящающихъ себя спеціальнымъ наукамъ; въ послѣднемъ изъ нихъ курсъ продолжается пять лѣтъ; въ этомъ классѣ, кромѣ упомянутыхъ предметовъ въ обширнѣйшемъ объемѣ, преподаются еще языки арабскій и персидскій. Посѣщать низшій классъ вмѣняется въ обязанность всѣмъ дѣтямъ. Элементарныя училища будутъ учреждены для мусульманъ и для христіанскихъ раевъ особыя.

2) Высшее училище, родъ университета, въ Константинополѣ; здѣсь воспитанники будутъ слушать лекціи Натуральной Исторіи, высшей Математики, Астрономіи, Физики, французскаго и италіянскаго языковъ, Антропологіи, Логики, Нравственной Философіи, Политики, Политической Экономіи, Піитики и Реторики.

3) Училища спеціальныя разнаго рода, какъ то: военныя, морское, медико-хирургическое, ветеринарное и медрессы для улемовъ, или коллегіи для богослововъ и юристовъ. Такъ какъ эти училища существуютъ уже, то они будутъ преобразованы. Въ спеціальныхъ училищахъ, за исключеніемъ медрессовъ, преподается и французскій языкъ. Съ университетомъ будутъ соединены два училища, имѣющія къ нему ближайшее отношеніе, а именно: существующая нынѣ Мектебъ-Юрфанъ, или школа для высшихъ чиновниковъ Порты, и новоучреждаемое училище для образованія профессоровъ и учителей. Профессоры, которыхъ очень мало въ Турціи, будутъ выписаны для этихъ заведеній изъ Европы.

Главнымм правиломъ для новой системы обученія признано возможно скорое распространеніе полезныхъ свѣдѣній между массою народа, въ духѣ исламизма и политическихъ правилъ Оттоманской имперіи, безъ всякаго стѣсненія, однакожъ, свободы религіозныхъ началъ иновѣрныхъ подданныхъ Порты.

Въ дальнѣйшемъ продолженіи сего плана, главнымъ условіемъ, для быстраго и повсемѣстнаго распространенія образованности, почитаютъ введеніе въ книги народнаго языка, очищеннаго, по возможности, отъ элементовъ арабскихъ и персидскихъ. На этомъ то языкѣ должны быть писаны книги для общенароднаго чтенія. Фуаду-Эфенди поручено составить турецкую грамматику, а другому члену совѣта, турецкій словарь. Въ Константинополѣ положено учредить центральную библіотеку, въ которую будутъ перемѣщены всѣ книги изъ прочихъ библіотекъ, если только онѣ не принадлежатъ вокуфамъ (богоугоднымъ заведеніямъ). Кромѣ того, ее снабдятъ сочиненіями европейскими, и откроютъ для всѣхъ любителей чтенія. При этомъ случаѣ, положено также составить каталогъ всѣхъ сочиненій, хранящихся въ разныхъ библіотекахъ. Кромѣ сего, должна быть наряжена ученая коммиссія, для разсмотрѣнія переводовъ съ языковъ иностранныхъ, которой будутъ представляемы всѣ переводы; эта коммиссія должна рѣшать, дѣйствительно ли переведенная книга полезна, и будетъ опредѣлять соотвѣтственныя награды за оныя.

— Вслѣдствіе добровольнаго оставленія Константинопольскимъ Патріархомъ Германосомъ высокаго своего сана, тамошній Синодъ избралъ на его мѣсто Мелетія, маститаго Архіепископа Цизійскаго; избраніе сіе утверждено Портою.

13 *Мая*.

Россійское Посольство получило изъ Одессы извѣстіе, что Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичъ изволитъ прибыть туда чрезъ нѣсколько дней, и посѣтитъ также Аѳины. Его Императорское Высочество отправится изъ Севастополя на новомъ пароходномъ фрегатѣ „Бессарабія,“ и совершитъ на немъ все дальнѣйшее путешествіе.

1) Szkoły elementarne czyli przygotowawcze, które mają być urządzone we wszystkich miastach. Nauczać w nich będą religii, języka tureckiego, rachunków, kaligrafii, jeografii i historyi państwa Osmańskiego. Składają się one z 2-ch klass: niższéj dla dzieci, które po ukończeniu 2-letniego kursu poświęcają się rzemiosłom, i wyższéj, dla uczniów, którzy później chcą się poświęcić jakiéj umiejętności. W téj ostatniéj kurs jest pięcioletni: wszystko jest wykładane obszerniéj, i prócz tego uczą jeszcze języków arabskiego i perskiego. Uczęszczanie do klassy niższéj jest dla wszystkich obowiązującém. Oddzielne będą szkoły elementarne dla Muzułmanów i oddzielne dla Rajasów chrześciańskich.

2) Szkoła wyższa umiejętności ogólnych, pewien rodzaj uniwersytetu w Konstantynopolu. W niéj będą wykładane kursa historyi naturalnéj, wyższéj matematyki, astronomii, fizyki, języka francuzkiego i włoskiego, antropologii, logiki, filozofii moralnéj, polityki i ekonomii politycznéj, poezyi i wymowy.

3) Szkoły specyalne dla różnych wydziałów, jakie już teraz istnieją, mają być zreorganizowane. Takiemi są: Szkoły wojskowe, szkoła marynarki, szkoła lekarska i weterynaryjna, oraz *medressy* dla Ulemów, czyli kollegia dla prawników i teologów. W szkołach specyalnych, wyjąwszy medressy, ma się także wykładać język francuzki. Z uniwersytetem połączone będą dwie szkoły, najbliższy z nim związek mające, to jest istniejąca już *Mekteb Urfan*, szkoła dla wyższych urzędników Porty, i nowo urządzić się mająca szkoła dla kształcenia nauczycieli i professorów. Potrzebni do tych szkół professorowie, jeżeli ich nie będzie w Turcyi, mają być z Europy sprowadzeni.

Kierującą zasadą tego nowego systemu wychowania, ma być rozszerzanie pomiędzy massami narodu ile możności najwięcéj i najpożyteczniejszych wiadomości, zawsze jednakże zgodnie z nauką Islamizmu i politycznym systemem państwa Osmańskiego; przyczém jednak poddani Porty innego wyznania, nie mają doznawać najmniejszego uszczerbku ani ścieśnienia w wolności nauczania.

W dalszym ciągu tegoż planu, za główny warunek prędkiego i powszechnego rozszerzenia oświaty, uważano jest zaprowadzenie popularnego języka xiążkowego, i oczyszczenie go ile możności od żywiołów arabskich i perskich. W tym języku pisane być mają dzieła do czytania dla ludu. Właśnie Fuad-Efendi zajmuje się ułożeniem grammatyki tureckiéj, a inny członek Rady, słownika tureckiego. W Konstantynopolu ma być założona biblioteka centralna; wszelkie dzieła z różnych bibliotek, nienależących do *wakufów* (zakładów religijnych), mają być do niéj przeniesione. Oprócz tego zaopatrzona będzie w dzieła Europejskie i otwarta dla użytku ogólnego. Przy téj sposobności spisany być ma katalog dzieł znajdujących się w różnych bibliotekach. Daléj, ma być otworzona komissya naukowa do przekładu dzieł cudzoziemskich, pod któréj sąd oddawane będą wszystkie tłómaczenia, i która ma rozstrzygać o ich wartości, i wyznaczać stosowne nagrody.

— W skutek usunienia się greckiego Patryarchy w Konstantynopolu X. Hermanos, Synod tameczny wybrał na tę godność X. Meletiusa, sędziwego Arcybiskupa Cyzyjskiego, i Porta wybor ten zatwierdziła.

Dnia 13 *maja*.

Poselstwo Rossyjskie otrzymało z Odessy wiadomość, że Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Konstanty Nikołajewicz przybędzie tu za dni kilka i odwiedzi także Ateny. Jego Cesarska Wysokość odpłynie z Sewastopola na nowéj fregacie parowéj „*Bessarabia*“ i będzie odbywał na niéj wszystkie dalsze podróże.

ВИЛЬНА. въ Тип. Ѳ. Гликсберга — Печ. позвол. 8 го Іюня 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.